

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3854/2020
07.04.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1092/20 од 04.06.2020. године, у седници већа одржаној дана 07.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1092/20 од 04.06.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица Инђија П 1212/19 од 13.02.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев, па је обавезана тужена да тужиоцу, на име накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности, исплати износ од 400.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 96.700,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев за исплату разлике између досуђеног износа трошкова поступка од 96.700,00 динара и захтеваног износа од 113.080,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужиоца за ослобађање од плаћања судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1092/2020 од 04.06.2020. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је одбијена, а жалба тужене усвојена, па је првостепена пресуда преиначена у побијаном усвајајућем делу и делу одлуке о трошковима парничног поступка, тако што је тужбени захтев одбијен као неоснован и обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са

предлогом да се о ревизији одлучи као о изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, ревизија тужиоца је дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013- УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), па није било места оцени изузетне дозвољености ревизије, у смислу члана 404. истог закона.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је рођен ...1968. године. У некадашњој ЈНА налазио се у служби као војник резервиста у ВП .. почев од 20.09.1991. године. Приликом извршавања борбеног задатка -осигурање прве борбене линије, рањен је 27.11.1991. године у месту ..., када је задобио тешке телесне повреде леве ноге, као и других делова тела, јер је стао на нагазну мину. Првих неколико дана је лечен у Книну, а након тога је лечење спроведено у Београду, када му је ампутирана лева нога, те му је решењем Општинског Секретаријата за друштвене делатности, Управа за борачко-инвалидска питања Општине ..., Град Београд, 07.05.1992. године признато својство ратног војног инвалида II групе са 100% инвалидитета, са правом на инвалиднину, које право данас остварује у месечном износу од 89.000,00 динара.

Током ратних дејстава у Крајини тужиоцу је погинуо рођени брат који је био стар 20 година, а погинуло је и рањено више његових рођака и пријатеља. Због наведених догађаја имао је психичке тегобе, те је почев од 2001.-2002. године почео да користи као терапију различите лекове за смирење, а будући да се нагледао ружних сцена, мртвих разнетих делова тела, крви, отворених рана, све до данас мисли о тим догађајима, не спава, буди се ноћу, не подноси никога, преферира да буде сам у миру и тишини, а током разговора плаче. Почев од 2017. године у континуитету се лечи код специјалисте психијатра др Саше Борковца на ВМЦ Нови Сад, да би 22.10.2018. године психијатар констатовао да тужилац болује од пострауматског стресног поремећаја ПТСП, да су наступиле трајне, значајне и дубоке промене које представљају његово трајно стање, који датум се и може сматрати крајем лечења, будући да се даља терапија спроводи само ради умањења последица психичких промена и његовог лакшег толерисања. У мирнодопским условима тужилац није имао интензивне стресне догађаје који су могли довести до психичке дисфункције, што указује да се интензивни стресогени фактори везују за ратна дејства и да су они довели до психичких поремећаја код тужиоца услед чега је код њега наступило умањење животне активности од 20%.

Правноснажном пресудом Другог општинског суда у Београду П 4153/99 од 18.04.2000. године обавезана је тужена да тужиоцу накнади нематеријалну штету, због умањења животне активности од 80% од последица задобијених физичких повреда тужиоца за време ратних дејстава 1991. године.

На овако утврђено чињенично стање, првостепени суд је применом материјалног права из одредби Закона о облигационим односима, након оцене да потраживање тужиоца није застарело у смислу члана 376. ЗОО, усвојио тужбени захтев. У смислу чл. 173. и 174. ЗОО тужена је по правилима о објективној одговорности у обавези да тужиоцу накнади нематеријалну штету коју је тужилац у време ратних дејстава као војник у саставу тадашње ЈНА претпео, у висини коју је применом члана 200. истог Закона одмерио као правичну новчану накнаду, имајући у виду укупне околности конкретног случаја, стресне, односно трауматичне догађаје које је тужилац претрпео и степен умањења животне активности, као последицу развоја психичких поремећаја трајног карактера.

Насупрот становишту првостепеног суда, по оцени Врховног касационог суда, правилно је другостепени суд првостепену пресуду преиначио и тужбени захтев одбио, као неоснован, након оцене да је основан приговор застарелости потраживања.

У смислу члана 377. став 1. Закона о облигационим односима потраживање накнаде штете причињене кривичним делом према одговорном лицу застарела кад истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења за то кривично дело.

Штета проузрокована припадницима бивше ЈНА у оружаним сукобима са паравојним формацијама бивших република СФРЈ до дана њиховог међународног признања од стране Генералне скупштине ОУН од 22.05.1992. године, проузрокована је кривичним делом оружане побуне из члана 124. КЗ Југославије, па њено потраживање застарела у року од 15 година, прописаном за застарелост кривичног гоњења за то дело.

Имајући у виду да је тужилац у оружаним сукобима на територији Републике Хрватске рањен 27.11.1991. године, а да се повлачење јединица ЈНА и признање Републике Хрватске од стране Генералне скупштине Уједињених нација догодило у мају 1992. године, то је првилна оцена другостепеног суда да је применом члана 377. став 1. ЗОО потраживање тужиоца застарело, јер је тужилац тужбу суду ради накнаде нематеријалне штете за душевне болове због умањења животне активности као последице преживљеног на ратишту поднео 03.05.2019. године, након истека привилегованог рока застарелости потраживања.

Неосновани су наводи ревизије да рок застарелости потраживања почиње да тече од 22.10.2018. године, кад је према налазу вештака медицинске струке обољење тужиоца ПТСП попримило коначан облик, јер је тада постало извесно да је обољење дефинитивно и неизлечиво и да се последице болести даљим лечењем не могу отклонити.

На застарелост потраживања накнаде штете проузроковане кривичним делом није од утицаја моменат сазнања за коначни обим штете, јер је реч о року застарелости чијим протеком оштећени апсолутно губи право на потраживање накнаде штете. Како нематеријална штета није елемент бића кривичног дела оружане побуне, почетак тока рока застарелости кривичног гоњења се везује за време извршења кривичног дела, а не за тренутак када је тужилац трпео душевне болове због умањења животне активности,

као касније наступеле последице извршеног кривичног дела, која не утиче на застој и прекид застаревања кривичног гоњења.

Из наведених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**